

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

1 декември 2011 година *

По дело C-145/10,

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Handelsgericht Wien (Австрия) с акт от 8 март 2010 г., постъпил в Съда на 22 март 2010 г., в рамките на производство по дело

Eva-Maria Painer

срещу

Standard VerlagsGmbH,

Axel Springer AG,

Süddeutsche Zeitung GmbH,

Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG,

Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG,

* Език на производството: немски.

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н К. Lenaerts, председател на състав, г-н J. Malenovský (докладчик), г-н E. Juhász, г-н G. Arestis и г-н T. von Danwitz, съдии,

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-н A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за г-жа Painer, от адв. G. Zanger, Rechtsanwalt,

— за Standard VerlagsGmbH, от адв. M. Windhager, Rechtsanwältin,

— за австрийското правителство, от г-н E. Riedl, в качеството на представител,

— за испанското правителство, от г-жа N. Díaz Abad, в качеството на представител,

- за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-жа M. Russo, avvocato dello Stato,
- за Европейската комисия, от г-жа S. Grünheid, в качеството на представител,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 април 2011 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6, точка 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74), както и до тълкуването на член 5, параграф 3, букви г) и д) и параграф 5 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (ОВ L 167, стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Painer, която е фотограф на свободна практика, и петима издатели, а именно Standard VerlagsGmbH (наричано по-нататък „Standard“), Axel Springer AG (наричано по-нататък „Axel Springer“), Süddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH &

Co KG и Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG, във връзка с използването от тях на фотографии на Natascha K.

Правна уредба

Международно право

- 3 Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, което се съдържа в приложение 1 В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 г., е одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 година относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, стр. 1, Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 3).
- 4 Член 9, параграф 1 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост предвижда:

„Страните членки следва да спазват разпоредбите на членове от 1 до 21 от Бернската конвенция [за закрила на литературните и художествени произведения (Парижки акт от 24 юли 1971 г.) в редакцията му след изменението от 28 септември 1979 г. (наричана по-нататък „Бернската конвенция“)] и приложението към нея. Същевременно страните членки не следва да имат права или задължения

въз основа на това споразумение относно правата, предоставени по чл. 6bis от тази конвенция или на произтичащите от него права.“

5 Съгласно член 2, първа алинея от Бернската конвенция:

„Понятието „литературни и художествени произведения“ включва всеки продукт от литературната, научната и художествената област, независимо от начина и формата на изразяването му, като книги, брошури и други писмени произведения; лекции, обръщения, проповеди и други произведения от същия характер; драматични или драматично-музикални произведения; хореографски произведения и пантомими; музикални композиции с текст или без текст; кинематографични произведения, към които се приравняват произведенията, създадени по способ, аналогичен на кинематографичния; рисунки, произведения на живописата, архитектурата, скулптурата, графиката и литографията; фотографски произведения, към които се приравняват произведения, създадени по способ, аналогичен на фотографския; произведения на приложното изкуство; илюстрации, карти, планове, чертежи и пластични произведения, свързани с географията, топографията, архитектурата или науката.“

6 Член 10, първа алинея от Бернската конвенция гласи:

„Разрешено е да се цитира от произведение, което вече е било законно направено публично достояние, при условие че цитирането е съвместимо с добросъвестната практика и е в обем, оправдан от целта, включително цитиране от статии във вестници и в периодични издания под формата на преглед на печата.“

7 Съгласно член 12 от Бернската конвенция:

„Авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават извършването на преработки, аранжimenti и други изменения на техните произведения.“

- 8 Съгласно член 37, първа алинея, буква с) от Бернската конвенция:

„В случай на разногласие при тълкуването на различните текстове, меродавен е френския текст.“

- 9 На 20 декември 1996 г. в Женева Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) приема Договора на СОИС за изпълненията и фонограмите, както и Договора на СОИС за авторското право. Тези два договора са одобрени от името на Европейската общност с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 година (ОВ L 89, стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212).
- 10 Съгласно член 1, точка 4 от Договора на СОИС за авторското право договарящите страни следва да спазват членове 1—21 от Бернската конвенция и приложението към нея.

Правото на Съюза

Регламент № 44/2001

- 11 Съображения 11, 12 и 15 от Регламент № 44/2001 гласят:

„(11) Правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава

на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени ситуации, когато основаниято на спора или автономията на страните изисква или предполага различен [критерий за привързване]. [...]

- (12) Наред с местоживеенето на ответника трябва да съществуват алтернативни основания за компетентност, които са основани на тясна връзка между съда и [правния спор] или с оглед да се улесни доброто [правораздаване].

[...]

- (15) В интерес на хармоничното упражняване на правосъдие е необходимо да се минимизира възможността от едновременни производства и да се гарантира, че в две държави членки няма да се произнасят противоречащи си съдебни решения. [...]"

12 Съгласно член 2, параграф 1 от Регламент № 44/2001:

„При условията на настоящия регламент, искове срещу лицата, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка.“

13 Член 3, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, могат да бъдат предявявани искове в съдилищата на друга държава членка само при съблюдаване на правилата, установени в раздели 2—7 от настоящата глава.“

- 14 Член 6, точка 1 от същия регламент, който се намира в раздел 2, със заглавие „Специална компетентност“, от глава II от него, гласи:

„Срещу лице с местоживеене в държава членка може, също така, да бъде предявен иск:

- 1) когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковете са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.“

Директива 93/98/ЕИО

- 15 Съображение 17 от Директива 93/98/ЕИО на Съвета от 29 октомври 1993 година за хармонизиране на срока за закрила на авторското право и някои сродни права (ОВ L 290, стр. 9; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 141) посочва:

„[...] закрилата на фотографии в държавите членки е предмет на различни режими; [...] за да се постигне достатъчно хармонизиране на срока на закрила на фотографските произведения, и по-специално на онези, които предвид техния художествен и професионален характер са от значение за вътрешния пазар, е необходимо да се определи равнището на оригиналност, изисквано от настоящата директива; [...] едно фотографско произведение по смисъла на Бернската конвенция се разглежда като оригинално, ако то е собствено авторско интелектуално творение, отразяващо личността на автора, без да се вземат под внимание

никакви други критерии, като [стойност] или предназначение; [...] закрилата на други фотографии трябва да бъде оставена на националното право.“

- ¹⁶ Член 1, параграф 1 от тази директива предвижда, че правата на автор на литературно или художествено произведение по смисъла на член 2 от Бернската конвенция текат приживе и 70 години след смъртта му.

- ¹⁷ Член 6 от посочената директива гласи:

„Фотографии, които са оригинални, в смисъл че са собствено авторско интелектуално произведение, се закрилят в съответствие с член 1. Никакви други критерии не се прилагат за определяне на тяхната [...] годност за закрила. Държавите членки могат да предвидят закрилата и на други фотографии.“

- ¹⁸ Директива 93/98 е отменена с Директива 2006/116/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 12 декември 2006 година за срока за закрила на авторското право и някои сродни права (ОВ L 372, стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 3, стр. 7), която я кодифицира и по същество съдържа същите разпоредби. Директива 2006/116 е влязла в сила на 16 януари 2007 г.

- ¹⁹ Предвид момента на настъпване на обстоятелствата обаче спорът по главното производство се урежда от Директива 93/98.

Директива 2001/29

20 Съображения 6, 9, 21, 31, 32 и 44 от Директива 2001/29 са формулирани, както следва:

„(6) Без хармонизиране на общностно равнище законодателните дейности на национално равнище, които вече са започнати в редица държави членки, за да се отговори на технологичните предизвикателства, биха могли да доведат до значителни различия в закрилата и [следователно] до ограничения на свободното движение на услуги и стоки, които съдържат или се основават на интелектуална собственост, което би предизвикало ново фрагментиране на вътрешния пазар и законодателна несъгласуваност. Последниците от такива законодателни несъответствия и правна несигурност ще станат по-значителни с по-нататъшното развитие на информационното общество, което вече значително е увеличило трансграничното ползване на интелектуална собственост. Това развитие следва да продължи. Значителните правни несъответствия и несигурност по отношение на закрилата могат да затруднят осъществяването на икономии от мащаб за нови продукти и услуги, [закриляни от] авторско право и сродните му права.

[...]

(9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. Тяхната защита спомага[...] да [се] гарантира поддържането и развитието на творческия процес в интерес на авторите, артистите изпълнители, продуцентите, потребителите, културата, промишлеността и [обществеността] като цяло. Интелектуалната собственост следователно е призната за неразделна част от собствеността.

[...]

- (21) Настоящата директива следва да определи приложното поле на действията, предмет на правото на възпроизвеждане по отношение на различни бенефициери. Това следва да се извърши в съответствие с достиженията на правото на Европейския съюз. Необходимо е да се даде на тези действия широко определение, за да се гарантира правна сигурност във вътрешния пазар.

[...]

- (31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и [между тези] на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. [...]

- (32) Настоящата директива съдържа изчерпателен списък на изключенията и ограниченията по отношение на правото на възпроизвеждане и правото на публично съобщаване. Някои изключения или ограничения се прилагат само за правото на възпроизвеждане, ако е уместно. Този списък отчита надлежно различните правни традиции на държавите членки, като в същото време цели гарантирането на функциониращ вътрешен пазар. Държавите членки следва да постигнат съгласувано прилагане на тези изключения и ограничения, които ще бъдат оценени при бъдещото преразглеждане на разпоредбите относно прилагането.

[...]

- (44) Когато се прилагат изключенията и ограниченията, предвидени в настоящата директива, това следва да се извършва в съответствие с международните задължения. Такива изключения и ограничения не може да се прилагат по начин, който накърнява законните интереси на притежателя на права или противоречи на нормалното използване на неговото произведение или на друг закрилян обект. Предвиждането на такива изключения или ограничения от държавите членки следва по-специално надлежно

да отразява нарасналото икономическо въздействие, което може да имат такива изключения или ограничения в контекста на новата електронна среда. Следователно обхватът на някои изключения или ограничения може да е необходимо да бъде още по-ограничен по отношение на ново използване на произведения, закриляни от авторското право[,] или [на] други закриляни обекти.“

21 Член 1, параграф 1 от тази директива гласи:

„Настоящата директива се отнася до правната закрила на авторското право и на сродните му права в рамките на вътрешния пазар, като се [отдава] особено [значение на] информационното общество.“

22 Член 2 от посочената директива, който се отнася до правото на възпроизвеждане, гласи:

„Държавите членки предвиждат изключителното право да разрешават или забраняват пряко или непряко, временно или постоянно[,] възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично:

а) за авторите — на техните произведения;

[...]“

23 Съгласно член 3, параграф 1 от същата директива:

„Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на [...] разположение [на обществеността] на техни произведения по такъв начин, че всеки [да] може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.“

24 Член 5 от Директива 2001/29, озаглавен „Изключения и ограничения“, предвижда в параграф 3, букви г) и д) от него:

„Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[...]

г) цитати за целите [на] критика или обзор, при условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на [обществеността], и че — освен ако това се окаже невъзможно — е посочен източникът, включително името на автора, и че тяхното използване е в съответствие с[...] [добрата] практика и доколкото се изисква от конкретната цел;

д) използване за целите на обществената сигурност или за гарантиране на правилно протичане или отразяване на административно или съдебно производство или парламентарна практика;

[...]“

25 Член 5, параграф 5 от посочената директива гласи:

„Изключенията и ограниченията, предвидени в параграфи 1, 2, 3 и 4, се прилагат само в някои специални случаи, които не засягат нормалното използване на произведението или друг закрилян обект, и не засягат неоправдано законните интереси на притежателя на права.“

Национално право

26 Горепосочените разпоредби на Директива 2001/29 са транспонирани в австрийския правен ред с Федералния закон за авторското право върху литературни и художествени произведения и сродните му права (Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz).

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

27 Г-жа Rainer работи от много години като фотограф на свободна практика и фотографира по-специално деца в детски градини и училищни занимални. В рамките на тази дейност тя е направила няколко фотографии на Natascha K., като е избрала фона, позата и изражението на лицето, нагласила е фотоапарата и е проявила тези фотографии (наричани по нататък „спорните фотографии“).

- 28 Повече от 17 години г-жа Rainer обозначава с името си направените от нея фотографии. В течение на времето това обозначаване е извършвано по различни и разнообразни начини — със стикери и/или релефни отпечатъци върху декоративните обложки и рамки. Тези обозначения винаги са уточнявали името ѝ и нейния професионален адрес.
- 29 Г-жа Rainer е продавала направените от нея фотографии, но без да е предоставила на трети лица права върху тях и без да е дала съгласието си за публикуването на тези снимки. Продажната цена на фотографиите е съответствала единствено на цената на възпроизведените от тях екземпляри.
- 30 След като през 1998 г. десетгодишната тогава Natascha K. е отвлечена, компетентните органи по сигурността пускат обявление за издирване, в което са използвани спорните фотографии.
- 31 Ответниците по главното производство са издатели на периодичен печат. Единствено Standard е със седалище във Виена (Австрия). Останалите ответници по главното производство са със седалище в Германия.
- 32 Standard издава всекидневника „Der Standard“, който се разпространява в Австрия. Süddeutsche Zeitung GmbH издава всекидневника „Süddeutsche Zeitung“, който се разпространява в Австрия и Германия. Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG издава седмичника „Der Spiegel“ в Германия, който се разпространява и в Австрия. Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG издава всекидневника „Express“, който се разпространява единствено в Германия. Axel Springer издава всекидневника „Bild“, чието национално издание не се разпространява в Австрия. За сметка на това мюнхенското издание на този вестник се разпространява и в Австрия. Освен това Axel Springer издава друг всекидневник „Die Welt“, който също се разпространява в Австрия, а поддържа и информационни сайтове в интернет.

- 33 През 2006 г. Natascha K. успява да избяга от похитителя си.
- 34 След бягството на Natascha K. и преди първото ѝ публично появяване, ответниците по главното производство публикуват спорните фотографии в споменатите по-горе вестници и интернет сайтове, без обаче да посочат името на автора на тези фотографии или са посочили име, различно от това на г-жа Painer като техен автор.
- 35 Подбраните спорни фотографии и придружаващият ги текст във връзка с отразяването на случая в медиите са различни в отделните вестници и интернет сайтове. Ответниците по главното производство твърдят, че са получили спорните фотографии от осведомителна агенция, като името на г-жа Painer не е било посочено или е посочено име, различно от това на г-жа Painer като техен автор.
- 36 Освен това няколко от тези вестници публикуват портретна снимка, изготвена чрез компютърна обработка на една от спорните фотографии, която — тъй като не съществувала актуална снимка на Natascha K. до първата ѝ публична поява — изобразявала предполагаемото лице на Natascha K. (наричана по-нататък „спорният фоторобот“).
- 37 В иск от 10 април 2007 г. пред Handelsgericht Wien г-жа Painer моли да бъде разпоредено ответниците по главното производство незабавно да преустановят възпроизвеждането и/или разпространението без нейно съгласие и без отбелязване на нейното име като автор на спорните фотографии, както и на спорния фоторобот.
- 38 Освен това г-жа Painer иска да се осъдят ответниците по главното производство да представят отчетна документация, да заплатят подходящо възнаграждение и обезщетение за претърпените вреди.

- 39 Наред с това по искане на г-жа Rainer е образувано обезпечително производство, по което вече е постановено окончателно решение от 26 август 2009 г. на Oberster Gerichtshof (Върховен съд).
- 40 Както е видно от акта за преюдициално запитване, Oberster Gerichtshof приема, че съгласно приложимите национални разпоредби ответниците по главното производство нямат нужда от съгласието на г-жа Rainer, за да публикуват спорния фоторобот.
- 41 Според тази юрисдикция спорната фотография, която е послужила за модел при изготвянето на спорния фоторобот, несъмнено представлявала фотографско произведение, закрияно с авторско право. Изготвянето и публикуването на спорния фоторобот обаче не представлявало обработка, за която се изисквало съгласието на г-жа Rainer в качеството ѝ на автор на фотографското произведение, а свободно използване, което било възможно без нейно съгласие.
- 42 Всъщност квалифицирането като обработка или като свободно използване зависело от творческата дейност, намерила израз в първоначалния модел. Колкото по-високо било нивото на творческа дейност, толкова по-малко било възможно свободно използване на модела. Що се отнася до портретни снимки, каквито са спорните фотографии, авторът им имал само ограничени възможности за оригинално художествено творчество. Поради тази причина обхватът на предоставената с авторското право закрила на тази фотография бил ограничен. Освен това изготвеният въз основа на тази фотография спорен фоторобот представлявал ново, самостоятелно и самото то закрияно с авторско право произведение.
- 43 При тези условия Handelsgericht Wien решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли член 6, точка 1 от [Регламент № 44/2001] да се тълкува в смисъл, според който фактът, че искове, предявени срещу множество ответници за по същество идентични нарушения на авторското право, почиват на

различни в отделните страни правни основания, но са с идентично по същество съдържание — какъвто е случаят във всички европейски държави, що се отнася до иска за преустановяване на неправомерното поведение, независимо дали то е извършено виновно, иска за подходящо заплащане при нарушение на авторското право и иска за обезщетение за вреди, причинени от неправомерно използване на произведението, — не е пречка за прилагането на посочения член и следователно пред съвместното разглеждане и решаване на тези искове?

- 2) а) С оглед на член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 [...] следва ли член 5, параграф 3, буква г) от същата директива да се тълкува в смисъл, че се допуска прилагането му, когато статия в пресата, в която се цитира дадено произведение или друг закрилян обект, не е закриляно от авторско право литературно произведение?

- б) С оглед на член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 следва ли член 5, параграф 3, буква г) от същата директива да се тълкува в смисъл, че се допуска прилагането му, когато не е посочено името на автора или на изпълнителя на цитираното произведение или другия закрилян обект?

- 3) а) С оглед на член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 следва ли член 5, параграф 3, буква д) от същата директива да се тълкува в смисъл, че в рамките на обществената сигурност прилагането на посочения член в интерес на наказателно правосъдие изисква конкретно, актуално и изрично искане от страна на органите по сигурността за публикуване на фотографията, т.е. фотографията да бъде публикувана за целите на дадено разследване по инициатива на органите, и че в противен случай е извършено нарушение на авторското право?

- б) При отрицателен отговор на въпрос[а] [в буква а)] по-горе: могат ли медиите да се позоват на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 и когато без наличието на обявление за издирване от страна на организациите сами са решили да публикуват снимките „в интерес на обществената сигурност“?
- в) При положителен отговор на въпрос[а] [в буква б)] по-горе: достатъчно ли е в такъв случай твърдението *a posteriori* на медиите, че фотографите са публикувани за целите на дадено разследване, или винаги е необходимо да е отправено конкретно искане към читателите за съдействие за разкриване на престъпление, което трябва да е пряко свързано с публикуването на фотографията?
- 4) Следва ли член 1, параграф 1 във връзка с член 5, параграф 5 от Директива 2001/29 и член 12 от Бернската конвенция [...], по-специално с оглед на член 1 от Допълнителния протокол от 20 март 1952 г. към Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, [подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.] и член 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз, да се тълкува в смисъл, че фотографските произведения и/или фотографите, и в частност портретните снимки, са „по-слабо“ закриляни или че въобще не са закриляни от авторско право, тъй като предвид „реалистичността заснемане“ разкриват много ограничени възможности за художествено творчество?“

По допустимостта на преюдициалното запитване

- 44 В становището си ответниците по главното производство оспорват на различни основания допустимостта както на преюдициалното запитване, така и на няколко преюдициални въпроса.

- 45 На първо място, ответниците по главното производство поддържат, че преюдициалното запитване трябва да бъде отхвърлено като недопустимо, тъй като, от една страна, запитващата юрисдикция не дала достатъчно разяснения за причините, поради които има съмнения относно тълкуването на правото на Съюза, и от друга страна, не установила достатъчна връзка между приложимите по главното производство разпоредби на националното право и разпоредбите на правото на Съюза. По-специално споменатата юрисдикция не посочила релевантните норми от националното право.
- 46 В това отношение от постоянната практика на Съда следва, че необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическия и правен контекст, в който се вписват поставените от него въпроси, или най-малкото да обясни фактическите хипотези, на които те се основават (вж. по-специално Решение от 17 февруари 2005 г. по дело *Viacom Outdoor*, C-134/03, Recueil, стр. I-1167, точка 22, Решение от 12 април 2005 г. по дело *Keller*, C-145/03, Recueil, стр. I-2529, точка 29, както и Решение от 6 декември 2005 г. по дело *ABNA* и др., C-453/03, C-11/04, C-12/04 и C-194/04, Recueil, стр. I-10423, точка 45).
- 47 Също така Съдът е подчертал, че е важно националният съд да посочи конкретните причини, поради които е несигурен относно тълкуването на правото на Съюза и счита за необходимо да постави преюдициални въпроси на Съда. Така Съдът е приел, че е абсолютно необходимо националният съд да предостави минимални разяснения относно причините за избор на разпоредби от правото на Съюза, чието тълкуване е поискал, и относно връзката, която установява между тях и приложимото към спора национално законодателство (вж. по-специално Решение от 21 януари 2003 г. по дело *BacardI-Martini* и *Cellier des Dauphins*, C-318/00, Recueil, стр. I-905, точка 43, както и Решение по дело *ABNA* и др., посочено по-горе, точка 46).
- 48 В настоящия случай следва да се отбележи, че в акта за преюдициално запитване се посочва фактическият и националноправен контекст, в който се вписват поставените въпроси. Освен това запитващата юрисдикция посочва причините, поради които счита за необходимо да постави преюдициални въпроси на Съда, доколкото излага защитаваните от страните по главното производство

противоположни гледни точки относно съвместимостта на релевантните национални разпоредби, както са тълкувани от Oberster Gerichtshof в рамките на обезпечителното производство, с разпоредбите на правото на Съюза, посочени в споменатите въпроси.

- 49 Следователно Съдът разполага с достатъчно данни, които му позволяват да даде полезен отговор на запитващата юрисдикция.
- 50 При тези условия възражението, направено в тази връзка от ответниците по главното производство, може само да бъде отхвърлено, така че преюдициалното запитване е допустимо.
- 51 На второ място, ответниците по главното производство считат по-конкретно, че първият въпрос е недопустим, тъй като запитващата юрисдикция не е оправомощена да отправи до Съда преюдициален въпрос за тълкуването на Регламент № 44/2001. Всъщност единствено юрисдикции, чиито решения не подлежат на обжалване в съответствие с националното право, били оправомощени от член 68, параграф 1 ЕО да поискат Съдът да се произнесе с преюдициално заключение по тълкуването на посочения регламент. В настоящия случай обаче съдебните решения, постановявани от запитващата юрисдикция, която се признава като първа инстанция, подлежат на обжалване в съответствие с националното право.
- 52 В това отношение следва да се посочи, че Регламент № 44/2001, за който се отнася преюдициалното запитване, е приет на основание член 65 ЕО, който се обхваща от дял IV на част трета на Договора за ЕО.
- 53 Безспорно съгласно член 68, параграф 1 ЕО юрисдикциите, които се признават като първа инстанция, не разполагат с право да отправят преюдициални запитвания, когато се отнасят до приети в областта на дял IV от Договора за ЕО актове.

- 54 Преюдициалното запитване обаче е отправено на 22 март 2010 г., т.е. след влизането в сила на Договора от Лисабон. Считано от 1 декември 2009 г., датата на влизане в сила на Договора от Лисабон, член 68 ЕО е отменен. Въпросите относно преюдициалните запитвания във връзка с тълкуването на актовете, приети в областта на съдебното сътрудничество по граждански дела, понастоящем се уреждат от общите правила относно преюдициалните запитвания съгласно член 267 ДФЕС. Ето защо член 267 ДФЕС се прилага и за запитвания, свързани с Регламент № 44/2001.
- 55 Следователно юрисдикции като запитващата юрисдикция са оправомощени да отправят до Съда преюдициален въпрос за тълкуването на Регламент № 44/2001.
- 56 При тези обстоятелства следва да се посочи, че първият въпрос трябва да се приеме за допустим.
- 57 На трето място, ответниците по главното производство изтъкват, че вторият въпрос, буква а) е ирелевантен и следователно е недопустим, тъй като запитващата юрисдикция не е установила, че разглежданите в главното производство статии в пресата не са закрияни от авторско право.
- 58 Съгласно постоянната съдебна практика обаче в рамките на установеното от член 267 ДФЕС сътрудничество само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално заключение, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. Решение от 5 февруари 2004 г. по дело *Schneider*, C-380/01, *Recueil*, стр. I-1389, точка 21, Решение от 30 юни 2005 г. по дело *Längst*, C-165/03, *Recueil*, стр. I-5637, точка 31 и Решение от 16 октомври 2008 г. по дело *Kirtruna и Vigano*, C-313/07, *Сборник*, стр. I-7907, точка 26).

- 59 Следователно въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите собствени правомощия, и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да отхвърли отправеното от национална юрисдикция запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално Решение от 5 декември 2006 г. по дело Cipolla и др., C-202/04 и C-94/04, Recueil, стр. I-11421, точка 25, Решение от 7 юни 2007 г. по дело Van der Weerd и др., C-222/05-C-225/05, Сборник, стр. I-4233, точка 22 и Решение по дело Kirtruna и Vigano, посочено по-горе, точка 27).
- 60 Само обстоятелството, че в акта за преюдициално запитване не се съдържа изрична констатация, че разглежданите в главното производство статии в пресата не са закриляни от авторско право, не може по явен начин да покаже, че вторият въпрос, буква а) е хипотетичен или че няма връзка с действителността или с предмета на спора.
- 61 Следователно обстоятелството, че запитващата юрисдикция не е установила, че разглежданите в главното производство статии не са закриляни от авторско право, не може да доведе до недопустимост на втория въпрос, буква а).
- 62 При тези условия вторият въпрос, буква а) трябва да се приеме за допустим.
- 63 На четвърто място, според ответниците по главното производство вторият въпрос, буква б) също е недопустим, тъй като — доколкото отговорът на този въпрос следва от самия текст на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 — той не оставя място за никакво разумно съмнение.

- ⁶⁴ По никакъв начин обаче не е забранено на национална юрисдикция да постави на Съда преюдициален въпрос, отговорът на който по мнението на ответниците по главното производство не оставя място за никакво разумно съмнение (вж. в този смисъл Решение от 11 септември 2008 г. по дело UGT-Rioja и др., C-428/06-C-434/06, *Rescueil*, стр. I-6747, точки 42 и 43).
- ⁶⁵ Така, дори да се предположи, че отговорът на поставения въпрос не оставя място за никакво разумно съмнение, при все това този въпрос не става недопустим.
- ⁶⁶ При тези условия вторият въпрос, буква б) трябва да се приеме за допустим.
- ⁶⁷ На пето място, ответниците по главното производство поддържат, че четвъртият въпрос е недопустим, тъй като е прекалено общ и е без значение за разрешаването на спора по главното производство.
- ⁶⁸ Този въпрос обаче не спада към нито един от случаите, споменати в точка 59 от настоящото решение.
- ⁶⁹ Всъщност националната юрисдикция иска да се установи дали направеното от *Oberster Gerichtshof* разграничение, както то следва от точки 41 и 42 от настоящото решение, между свободното използване и възпроизвеждането на портретна снимка е съвместимо с правото на Съюза. Такова разграничение обаче зависи от съществуването и/или обхвата на предоставената съгласно критериите на правото на Съюза закрила на такъв обект.
- ⁷⁰ Следователно, доколкото с четвъртия въпрос, поставен от запитващата юрисдикция, се цели именно да се изясни съществуването и/или обхватът на тази закрила, той не може да се разглежда като въпрос, който няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, нито че има хипотетичен характер.

71 При тези условия следва да се приеме, че четвъртият въпрос е допустим.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

72 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, според който фактът, че исковите, предявени срещу множество ответници за по същество идентични нарушения на авторското право, почиват на различни в отделните държави членки национални правни основания, представлява пречка за прилагането на тази разпоредба.

73 Съгласно правилото за компетентността, съдържащо се в член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001, срещу дадено лице може да бъде предявен иск, когато то е един от множество ответници, в съдилищата по местоживеенето на всеки от тях, при условие че исковите са в такава тясна връзка, че е целесъобразно те да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от противоречащи си съдебни решения, постановени в отделни производства.

74 Това специално правило, тъй като дерогира посочения в член 2 от Регламент № 44/2001 принцип, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника, подлежи на стриктно тълкуване и не позволява тълкуване, излизащо извън хипотезите, изрично предвидени в посочения регламент (вж. Решение от 11 октомври 2007 г. по дело Freeport, C-98/06, Сборник, стр. I-8319, точка 35 и цитираната съдебна практика).

- 75 Всъщност, както е видно от съображение 11 от Регламент № 44/2001, правилата за компетентността трябва да са във висока степен предвидими и основани на принципа, че компетентността по правило се основава на местоживеенето на ответника и винаги трябва да е налице на това основание, освен в няколко ясно определени случая, когато предметът на спора или автономията на страните обосновава различен свързващ фактор.
- 76 От текста на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 не следва, че идентичността на правните основания на предявените срещу различните ответници иски е част от условията, предвидени за прилагането на тази разпоредба (Решение по дело *Freeport*, посочено по-горе, точка 38).
- 77 Що се отнася до неговата цел, посоченото в член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 правило за компетентност, от една страна, съгласно съображения 12 и 15 от този регламент отговаря на грижата да се улесни доброто правораздаване, да се намали до минимум възможността от едновременни производства и да се избегнат по този начин решения, които биха могли да си противоречат, ако са постановени в отделни производства.
- 78 От друга страна, същото това правило не може да бъде прилагано по такъв начин, че да позволи на ищеца да предяви иск срещу множество ответници с единствената цел да изключи един от тях от компетентността на съдилищата на държавата, в която е местоживеенето му (вж. в този смисъл Решение от 27 септември 1988 г. по дело *Kalfelis*, 189/87, *Recueil*, стр. 5565, точки 8 и 9, както и Решение от 27 октомври 1998 г. по дело *Réunion européenne* и др., C-51/97, *Recueil*, стр. I-6511, точка 47).
- 79 В това отношение Съдът е посочил, че за да се разглеждат решенията като противоречащи си по смисъла на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001, не е достатъчно да съществува различие в разрешаването на спора, но е необходимо и това различие да се вписва в рамките на едни и същи фактически и правни обстоятелства (вж. Решение по дело *Freeport*, посочено по-горе, точка 40).

- 80 Когато се преценява обаче наличието на връзка между различните иски, т.е. на съществуването на риск от противоречащи си съдебни решения, ако посочените иски се разглеждат в отделни производства, идентичността на правните основания на предявените иски е само един от релевантните фактори. То не е абсолютно задължително условие за прилагането на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 (вж. в този смисъл Решение по дело Freerport, посочено по-горе, точка 41).
- 81 Ето защо сама по себе си разликата в правните основания на предявените срещу различни ответници иски не представлява пречка за прилагането на член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001, стига само ответниците да са могли да предвидят риска срещу тях да бъде предявен иск в държавата членка, в която е местоживеенето на поне един от тях (вж. в този смисъл Решение по дело Freerport, посочено по-горе, точка 47).
- 82 По аргумент на по-силното основание същото важи, когато — както по главно-то производство — националните правни уредби, въз основа на които са предявени иски срещу различните ответници, според запитващата юрисдикция се окажат по същество идентични.
- 83 Освен това националната юрисдикция следва да прецени, с оглед на всички обстоятелства по преписката, наличието на връзка между различните предявени пред нея иски, т.е. дали съществува риск от противоречащи си съдебни решения, ако посочените иски се разглеждат в отделни производства. В този контекст може да бъде релевантно обстоятелството дали ответниците, които притежателят на авторското право упреква в извършването на по същество идентични нарушения на неговото право, са действали самостоятелно.
- 84 С оглед на гореизложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 6, точка 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, според който само фактът, че иски, предявени срещу множество ответници за по същество идентични нарушения на авторското право, почиват на различни

в отделните държави членки национални правни основания, не е пречка за прилагането на посочената разпоредба. Националната юрисдикция, с оглед на всички обстоятелства по преписката, следва да прецени дали съществува риск от противоречащи си съдебни решения, ако исковете се разглеждат в отделни производства.

По четвъртия въпрос

⁸⁵ Четвъртият въпрос, който следва да се разгледа на второ място, е поставен от запитващата юрисдикция, за да се прецени основателността на становището, че ответниците по главното производство не са имали нужда от съгласието на г-жа Painer, за да публикуват спорния фоторобот, изготвен въз основа на портретна снимка, тъй като обхватът на предоставената на такава фотография закрила е ограничен или тя въобще не е закриляна поради ограничените възможности за творчество, които посочената фотография позволява.

⁸⁶ Следователно поставеният от запитващата юрисдикция въпрос следва да се разбира в смисъл, че с него се цели по същество да се установи дали член 6 от Директива 93/98 трябва да се тълкува в смисъл, че по силата на тази разпоредба портретна снимка може да бъде закриляна от авторско право, и при положителен отговор, дали поради твърдените прекалено ограничени възможности за художествено творчество, които такива фотографии могат да предложат, тази закрила — по-специално що се отнася до предвидения в член 2, буква а) от Директива 2001/29 режим за възпроизвеждане — е по-слаба от закрилата, от която се ползват други произведения, по-специално фотографски произведения.

⁸⁷ На първо място, що се отнася до въпроса дали реалистичните фотографии, по-специално портретните снимки, се ползват от закрилата на авторското право по силата на член 6 от Директива 93/98, важно е да се посочи, че Съдът вече е постановил в Решение от 16 юли 2009 г. по дело Infopaq International (C-5/08,

Recueil, стр. I-6569, точка 35), че авторското право може да се приложи единствено по отношение на обект — като дадена фотография, — който е оригинален, в смисъл че е собствено авторско интелектуално творение.

- ⁸⁸ Както следва от съображение 17 от Директива 93/98, дадено интелектуално творение е собствено авторско интелектуално творение, когато то отразява личността на автора.
- ⁸⁹ Такъв е обаче случаят, ако авторът е могъл да изрази своите творчески способности при реализирането на произведението, като е направил свободен и творчески избор (вж. а contrario Решение от 4 октомври 2011 г. по дело Football Association Premier League и др., C-403/08 и C-429/08, Сборник, стр. I-9083, точка 98).
- ⁹⁰ Що се отнася до портретна снимка, следва да се посочи, че авторът може да направи своя свободен и творчески избор по няколко начини и в различни моменти при реализирането ѝ.
- ⁹¹ На подготвителния етап авторът може да избере фона на снимката, позата на сниманото лице или осветлението. При заснемането на портретната снимка той може да избере разполагането в кадър, ъгъла на снимане или още създадената атмосфера. Накрая, при проявяването на снимката авторът може да избере между различните съществуващи техники на проявяване тази, която желае да възприеме, или, ако е необходимо, да използва софтуер.
- ⁹² Чрез тези различни видове избор авторът на дадена портретна снимка може по този начин да остави своя „индивидуален отпечатък“ върху създаденото произведение.

- ⁹³ Следователно, когато става въпрос за портретна снимка, свободата, с която разполага авторът, за да упражни своите творчески способности, не би била задължително ограничена или несъществуваща.
- ⁹⁴ С оглед на гореизложеното, следва да се приеме, че по силата на член 6 от Директива 93/98 портретна снимка може да бъде закриляна от авторско право, при условие — което националната юрисдикция следва да провери във всеки конкретен случай — че такава фотография е авторско интелектуално творение, което отразява личността на автора и е проява на неговия свободен и творчески избор при реализирането на тази фотография.
- ⁹⁵ На второ място, що се отнася до въпроса дали такава закрила е по-слаба от закрилата, от която се ползват други произведения, по-специално другите фотографски произведения, в самото начало следва да се посочи, че авторът на закриляно произведение се ползва по-специално по силата на член 2, буква а) от Директива 2001/29 с изключителното право да разрешава или забранява пряко или непряко, временно или постоянно, неговото възпроизвеждане по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма, изцяло или частично.
- ⁹⁶ В това отношение Съдът е приел, че предоставената с тази разпоредба закрила трябва да има широк обхват (вж. Решение по дело Infopaq International, посочено по-горе, точка 43).
- ⁹⁷ Освен това следва да се направи извод, че в Директива 2001/29 или в друга приложима в тази област директива не се съдържа разпоредба, която да позволява да се приеме, че обхватът на такава закрила зависи от евентуални разлики във възможностите за художествено творчество при реализирането на различните категории произведения.

⁹⁸ Следователно, що се отнася до портретна снимка, предоставената с член 2, буква а) от Директива 2001/29 закрила не може да бъде по-слаба от закрилата, от която се ползват други произведения, включително другите фотографски произведения.

⁹⁹ С оглед на гореизложеното на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 6 от Директива 93/98 трябва да се тълкува в смисъл, че по силата на тази разпоредба портретна снимка може да бъде закриляна от авторското право, при условие — което националната юрисдикция следва да провери във всеки конкретен случай — че тя е авторско интелектуално творение, което отразява личността на автора и е проява на неговия свободен и творчески избор при реализирането на тази фотография. След като се установи, че разглежданата портретна снимка има качеството на произведение, закрилата ѝ не е по-слаба от закрилата, от която се ползва всяко друго произведение, включително фотографско произведение.

По третия въпрос, букви а) и б)

¹⁰⁰ С третия въпрос, букви а) и б) запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва се тълкува в смисъл, че по дело като в главното производство неговото прилагане изисква конкретно, актуално и изрично искане от страна на органите по сигурността да се публикува фотография за целите на дадено разследване и ако такова условие не се изисква, дали медиите могат да се позоват на тази разпоредба, когато без наличието на обявление за издирване от страна на органите сами решат да публикуват фотография в интерес на обществената сигурност.

- 101 В това отношение се налага изводът, че в разпоредбите на Директива 2001/29 не се посочват обстоятелствата, при които е възможно да се направи позоваване на интерес, свързан с обществената сигурност, за да се използва закриляно произведение, така че държавите членки, които решат да предвидят такова изключение, разполагат с широка свобода на преценка в тази връзка (вж. по аналогия Решение от 16 юни 2011 г. по дело *Stichting de Thuis kopie*, C-462/09, Сборник, стр. I-5331, точка 23).
- 102 Всъщност такава свобода на преценка, от една страна, отговаря на схващането, че всяка държава членка може най-добре да определи в съответствие с националните нужди изискванията, свързани с обществената сигурност, с оглед на присъщите ѝ исторически, икономически, юридически или социални съображения (вж. по аналогия Решение от 16 декември 2008 г. по дело *Michaniki*, C-213/07, Сборник, стр. I-9999, точка 56).
- 103 От друга страна, тази свобода на преценка е в съответствие с практиката на Съда, съгласно която при липсата на достатъчно точни критерии в дадена директива, за да се очертаят произтичащите от нея задължения, държавите членки следва да определят на тяхната територия най-релевантните критерии, за да се осигури спазването ѝ (вж. в този смисъл Решение от 6 февруари 2003 г. по дело *SENA*, C-245/00, *Recueil*, стр. I-1251, точка 34 и Решение от 16 октомври 2003 г. по дело Комисия/Белгия, C-433/02, *Recueil*, стр. I-12191, точка 19).
- 104 Поради това свободата на преценка, с която разполагат държавите членки, когато прилагат изключението по член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29, трябва да се упражнява в границите, наложени от правото на Съюза.
- 105 В това отношение е важно да се посочи, първо, че съгласно постоянната съдебна практика, когато националните органи приемат мерки за прилагане на правна уредба на Съюза, те са длъжни да упражняват дискреционната си власт при съблюдаване на общите принципи на правото на Съюза, сред които е и принципът

на пропорционалност (вж. по-специално Решение от 20 юни 2002 г. по дело Mulligan и др., C-313/99, Recueil, стр. I-5719, точки 35 и 36, Решение от 25 март 2004 г. по дело Cooperativa Lattepiù и др., C-231/00, C-303/00 и C-451/00, Recueil, стр. I-2869, точка 57 и Решение от 14 септември 2006 г. по дело Slob, C-496/04, Recueil, стр. I-8257, точка 41).

106 Съгласно този принцип мерките, които държавите членки имат възможност да приемат, трябва да могат да постигнат преследваната цел и да не надхвърлят необходимото за нейното осъществяване (Решение от 14 декември 2004 г. по дело Arnold André, C-434/02, Recueil, стр. I-11825, точка 45, Решение по дело Swedish Match, C-210/03, Recueil, стр. I-11893, точка 47 и Решение от 6 декември 2005 г. по дело ABNA и др., посочено по-горе, точка 68).

107 Второ, свободата на преценка, с която разполагат държавите членки, не може да бъде използвана така, че да се застраши основната цел на Директива 2001/29, която — както е видно от съображение 9 от нея — е да се въведе висока степен на закрила в полза по-специално на авторите, която е от съществено значение за интелектуалното творчество.

108 Трето, упражняването на тази свобода на преценка трябва да съблюдава изискването за правна сигурност за авторите, що се отнася до посочената в съображения 4, 6 и 21 от Директива 2001/29 закрила на техните произведения. Съгласно това изискване използването на закриляно произведение за целите на обществената сигурност не трябва да зависи от намеса, предприета по усмотрение на самия ползвател на закриляното произведение (вж. в този смисъл Решение по дело Infopaq International, посочено по-горе, точка 62).

109 Четвърто, доколкото член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 представява дерогация от общия принцип, установен в същата тази директива, а именно изискването за разрешение от притежателя на авторското право за всяко възпроизвеждане на закриляното произведение, съгласно постоянната

съдебна практика той трябва да бъде предмет на стриктно тълкуване (Решение от 29 април 2004 г. по дело *Karper*, C-476/01, *Recueil*, стр. I-5205, точка 72 и Решение от 26 октомври 2006 г. по дело *Комисия/Испания*, C-36/05, *Recueil*, стр. I-10313, точка 31).

- 110 Пето, свободата на преценка, с която разполагат държавите членки, е ограничена от член 5, параграф 5 от Директива 2001/29, който поставя въвеждането на предвиденото в член 5, параграф 3, буква д) от тази директива изключение в зависимост от три условия, а именно, преди всичко, то да се прилага само в някои специални случаи, след това, да не засяга нормалното използване на произведението и накрая, да не засяга неоправдано законните интереси на притежателя на права.
- 111 С оглед на всички посочени изисквания и уточнения, не може да се позволи на дадена медия, както в случая издател на периодичен печат, да си присвои защитата на обществената сигурност. Всъщност само държавата, чиито компетентни органи разполагат с подходящи средства и координирани структури, трябва да се счита за отговорна и способна да осигури осъществяването на такава цел от общ интерес чрез подходящи мерки, включително, например, разпространението на обявление за издирване.
- 112 Следователно такъв издател не може да използва по своя инициатива закриляно от авторско право произведение като се позовава на цел, свързана с обществената сигурност.
- 113 Като се има предвид обаче призиването на печата в демократичното общество и правовата държава да информира обществото, без други ограничения освен стриктно необходимите, не може да се изключи възможността издател на периодичен печат да допринесе именно за постигането на цел, свързана с обществената сигурност, като публикува фотография на издирвано лице. Необходимо е обаче тази инициатива, от една страна, да се вписва в контекста на взето от компетентните национални органи решение или на провеждана от тях операция, която има за цел да гарантира обществената сигурност, и от друга страна,

тази инициатива да бъде предприета в съгласие и в координация с посочените органи, за да се избегне рискът от противоречие с взетите от тях мерки. Не е необходимо обаче конкретно, актуално и изрично искане от страна на органите по сигурността за публикуване на фотографията за целите на дадено разследване.

- ¹¹⁴ Доводът на ответниците, че в името на свободата на печата медиите трябва да могат да се позоват на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29, без да е налице обявление за издирване от страна на органите по сигурността, не може да доведе до различен извод. Всъщност, както посочва генералният адвокат в точка 163 от заключението си, тази разпоредба има само за цел да гарантира защитата на обществената сигурност и няма за предмет баланса между закрилата на интелектуалната собственост и свободата на печата.
- ¹¹⁵ Освен това, както е видно от член 10 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г., и от член 11 от Хартата на основните права на Европейския съюз, предназначението на свободата на печата не е тя да се упражнява, за да се защити обществената сигурност, а изискванията на защитата на обществената сигурност могат да обосноват ограничение на посочената свобода.
- ¹¹⁶ С оглед на гореизложеното на третия въпрос, букви а) и б) следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че дадена медия — каквато е издател на периодичен печат — не може да използва по своя инициатива закриляно от авторското право произведение, като се позовава на цел, свързана с обществената сигурност. Не може да се изключи обаче възможността тази медия да допринесе именно за постигането на такава цел, като публикува фотография на издирвано лице. Необходимо е тази инициатива, от една страна, да се вписва в контекста на взето от компетентните национални органи решение или на провеждана от тях операция, която има за цел да гарантира обществената сигурност, и от друга страна, тази инициатива да бъде предприета в съгласие и

в координация с посочените органи, за да се избегне рискът от противоречие с взетите от тях мерки, без да е необходимо обаче конкретно, актуално и изрично искане от страна на органите по сигурността за публикуване на фотографията за целите на дадено разследване.

По третия въпрос, буква в)

- 117 Предвид отговора на третия въпрос, букви а) и б), не е необходимо да се отговаря на третия въпрос, буква в).

По втория въпрос

Предварителни бележки

- 118 В самото начало следва да се отбележи, че с втория въпрос, букви а) и б) Съдът е приканен да тълкува същата разпоредба от правото на Съюза, а именно член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29.
- 119 Съгласно тази разпоредба държавите членки могат да предвидят отклонение от изключителното право на възпроизвеждане на автора върху неговото произведение, когато става въпрос за цитати за целите на критика или обзор, при

условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на обществеността, и че — освен ако това се окаже невъзможно — е посочен източникът, включително името на автора, и че тяхното използване е в съответствие с добрата практика и доколкото се изисква от конкретната цел.

120 Така, с посочената разпоредба се цели да се предотврати възможността предоставеното на авторите изключително право на възпроизвеждане да попречи чрез цитиране да бъдат публикувани и придружени с коментари или критики откъси от вече предоставено на разположение на обществеността произведение.

121 Безспорно е, че посоченото в главното производство произведение е портретна снимка на Natascha K.

122 Следва обаче да се отбележи, че запитващата юрисдикция тръгва от хипотезата, че фотографско произведение попада в приложното поле на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29. Освен това тази хипотеза не е оспорена от нито една от страните в главното производство, от нито една от представилите становища държави членки, нито от Европейската комисия.

123 В този контекст следва да се отговори на втория въпрос, букви а) и б), без Съдът да се произнася по основателността на посочената хипотеза, нито по въпроса дали спорните фотографии действително са използвани с цел цитиране.

124 В самото начало следва да се уточни и смисълът на понятието „предоставен [...] на разположение на [обществеността]“, посочено в текста на френски език на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29.

- 125 В това отношение е важно да се посочи, че нито член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, нито която и да е обща разпоредба от тази директива не определят какво следва да се разбира под израза в текста на френски език „предоставен [...] на разположение на [обществеността]“. Освен това посоченото понятие е използвано в тази директива няколко пъти в различен контекст и няма едно и също съдържание, което се илюстрира по-специално с член 3, параграф 2 от тази директива.
- 126 При тези условия в съответствие с постоянната съдебна практика член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 трябва да се тълкува, доколкото е възможно, в светлината на приложимите правила на международното право, и по-конкретно на тези, съдържащи се в Бернската конвенция (вж. Решение от 7 декември 2006 г. по дело SGAE, C-306/05, Recueil, стр. I-11519, точки 35, 40 и 41 и Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе точка 189), като се има предвид, че съгласно член 37 от последната в случай на разногласие при тълкуването на текстовете на тази конвенция на различните езици, меродавен е текстът на френски език.
- 127 От текста на френски език на член 10, първа алинея от Бернската конвенция, който има приложно поле *ratione materiae*, сходно на това на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, е видно, че при определени условия е разрешено само да се цитира от произведение, което вече е било законно направено публично достояние.
- 128 При тези условия под израза в текста на френски език „предоставяне на разположение на обществеността на дадено произведение“ по смисъла на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 следва да се разбира това произведение да се направи публично достояние. Впрочем това тълкуване се потвърждава не само от израза „made available to the public“, но и от израза „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht“, използвани без разлика в текстовете на английски и немски език както на посочения член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, така и на член 10, първа алинея от Бернската конвенция.

По втория въпрос, буква а)

129 С втория въпрос, буква а) запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, според който фактът, че статия в пресата, в която се цитира дадено произведение или друг закрилян обект, не е закриляно от авторското право литературно произведение, представлява пречка за прилагането на тази разпоредба.

130 В това отношение веднага следва да се посочи, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 установява поредица от условия за своето прилагане, сред които не е налице изискването произведението или другият закрилян обект да бъде цитирано в рамките на литературно произведение, закриляно от авторско право.

131 Обратно на твърдяното от италианското правителство в писменото му становище, частта от изречението „при условие че се отнасят до произведение или друг закрилян обект, който вече е предоставен законно на разположение на [обществеността]“, която се съдържа в член 5, параграф 3, буква г), се отнася недвусмислено до произведението или другия закрилян обект, който се цитира, а не до обекта, в който е направен цитатът.

132 Що се отнася до контекста, в който се вписва член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29, важно е да се напомни, както е видно от съображение 31 от тази директива, че като се прилага посочената директива, трябва да се поддържа „справедлив баланс“ между правата и интересите на авторите, от една страна, и правата и интересите на ползвателите на закриляни обекти, от друга.

- 133 Важно е също да се посочи, че макар да е вярно, че съгласно напomenената в точка 109 от настоящото решение практика на Съда изброените в член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 условия трябва да бъдат предмет на стриктно тълкуване, доколкото тази разпоредба представлява дерогация от установеното от тази директива общо правило, при все това тълкуването на посочените условия трябва също да позволява да се запази полезното действие на така установеното изключение и да се зачете неговата цел (вж. в този смисъл Решение по дело Football Association Premier League и др., посочено по-горе, точки 162 и 163).
- 134 Член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 обаче цели постигането на справедлив баланс между правото на свобода на изразяване на ползвателите на дадено произведение или друг закрилян обект и предоставеното на авторите право на възпроизвеждане.
- 135 В настоящия случай този справедлив баланс се осигурява, като се дава предимство на упражняването на правото на свобода на изразяване на ползвателите спрямо интереса на автора да може да се противопостави на възпроизвеждането на откъси от неговото произведение, което вече законно е направено публично достояние, като същевременно се гарантира на този автор правото му по принцип на посочване на неговото име.
- 136 В този двуполушен контекст въпросът дали цитатът е направен в рамките на произведение, закриляно от авторското право, или напротив, в рамките на незакрилян от такова право обект, не е релевантен.
- 137 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос, буква а) следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, според който фактът, че статия в пресата, в която се цитира дадено произведение или друг закрилян обект, не е закриляно от авторското право литературно произведение, не представлява пречка за прилагането на тази разпоредба.

По втория въпрос, буква б)

- 138 С втория въпрос, буква б) запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, според който фактът, че не е посочено името на автора или на изпълнителя на цитираното произведение или другия закрилян обект, представлява пречка за прилагането на тази разпоредба.
- 139 Разпоредбите на член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 установяват принципното задължение, че при цитиране трябва да се посочи източникът, включително името на автора, освен ако това се окаже невъзможно, като се има предвид, че произведението или другият закрилян обект, които са цитирани, вече законно са направени публично достояние.
- 140 В това отношение следва да се отбележи, че от акта за преюдициално запитване е видно, че ответниците по главното производство посочват, без допълнителни уточнения, че са получили спорните фотографии от осведомителна агенция.
- 141 Доколкото обаче спорните фотографии преди използването им от ответниците по главното производство са били във владение на осведомителна агенция, която впоследствие според тях им ги е предоставила, основателно може да се предположи, че тази агенция е получила споменатите фотографии вследствие на законно предоставяне на разположение. Следователно трябва да се приеме, че името на автора на спорните фотографии е било посочено в тази връзка. Всъщност при липсата на такова посочване въпросното предоставяне на разположение на обществеността би било незаконно и следователно член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 не би бил приложим.

- ¹⁴² Така, тъй като името на автора на спорните фотографии е било вече посочено, изобщо не е било невъзможно за последващия ползвател на тези фотографии да го посочи съгласно предвиденото в член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 задължение.
- ¹⁴³ Освен това следва да се отбележи и че спорът по главното производство се характеризира с особеността, че се вписва в контекста на наказателно разследване, в рамките на което след отвлечането през 1998 г. на Natascha K. е публикувано от компетентните национални органи по сигурността обявление за издирване, в което са възпроизведени спорните фотографии.
- ¹⁴⁴ Следователно не може да се изключи, че националните органи по сигурността са били в основата на предоставянето на разположение на обществеността на спорните фотографии, които впоследствие са използвани от ответниците по главното производство.
- ¹⁴⁵ Съгласно член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 обаче такова предоставяне на разположение не изисква, за разлика от член 5, параграф 3, буква г) от споменатата директива, да бъде посочено името на автора.
- ¹⁴⁶ Следователно непосочването от първоначалния ползвател, който има право да се позове на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29, при предоставяне на разположение на обществеността на закриляно произведение на името на неговия автор е без значение за правомерността на това действие.
- ¹⁴⁷ В настоящия случай, доколкото съгласно член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 спорните фотографии са първоначално предоставени на разположение на обществеността от компетентните национални органи по сигурността и доколкото при това първоначално правомерно използване името на автора не

е посочено, последващото използване на същите тези фотографии от пресата безспорно изисква съгласно член 5, параграф 3, буква г) от споменатата директива посочването на техния източник, но не и задължително на името на техния автор.

148 Всъщност, щом като пресата не следва да проверява наличието на причини за такъв пропуск, в подобна ситуация за нея се оказва невъзможно да установи и/или да посочи името на автора и следователно трябва да се счита, че е освободена от принципното задължение да посочи името на автора.

149 С оглед на всички изложени по-горе съображения на втория въпрос, буква б) следва да се отговори, че член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че прилагането му зависи от изпълнението на задължението да бъде посочен източникът, включително името на автора или на изпълнителя на цитираното произведение или друг закрилян обект. Ако обаче в приложение на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 това име не е посочено, споменатото задължение трябва да се счита за изпълнено, ако е посочен само източникът.

По съдебните разноски

150 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Член 6, точка 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, според който само фактът, че исковете, предявени срещу множество ответници за по същество идентични нарушения на авторското право, почиват на различни в отделните държави членки национални правни основания, не е пречка за прилагането на тази разпоредба. Националната юрисдикция, с оглед на всички обстоятелства по преписката, следва да прецени дали съществува риск от противоречащи си съдебни решения, ако исковете се разглеждат в отделни производства.
- 2) Член 6 от Директива 93/98/ЕИО на Съвета от 29 октомври 1993 година за хармонизиране на срока за закрила на авторското право и някои сродни права трябва да се тълкува в смисъл, че по силата на тази разпоредба портретна снимка може да бъде закриляна от авторското право, при условие — което националната юрисдикция следва да провери във всеки конкретен случай — че тя е авторско интелектуално творение, което отразява личността на автора и е проява на неговия свободен и творчески избор при реализирането на тази фотография. След като се установи, че разглежданата портретна снимка има качеството на произведение, закрилата ѝ не е по-слаба от закрилата, от която се ползва всяко друго произведение, включително фотографско произведение.
- 3) Член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че дадена медия — каквато е издател на периодичен печат — не може да използва по своя инициатива закриляно от авторското право произведение, като се позовава на цел, свързана с обществената сигурност. Не може да се изключи обаче възможността

тази медия да допринесе именно за постигането на такава цел, като публикува фотография на издирвано лице. Необходимо е тази инициатива, от една страна, да се вписва в контекста на взето от компетентните национални органи решение или на провеждана от тях операция, която има за цел да гарантира обществената сигурност, и от друга страна, тази инициатива да бъде предприета в съгласие и в координация с посочените органи, за да се избегне рискът от противоречие с взетите от тях мерки, без да е необходимо обаче конкретно, актуално и изрично искане от страна на органите по сигурността за публикуване на фотографията за целите на дадено разследване.

- 4) Член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, според който фактът, че статия в пресата, в която се цитира дадено произведение или друг закрилян обект, не е закриляно от авторското право литературно произведение, не представлява пречка за прилагането на тази разпоредба.
- 5) Член 5, параграф 3, буква г) от Директива 2001/29 във връзка с член 5, параграф 5 от тази директива трябва да се тълкува в смисъл, че прилагането му зависи от изпълнението на задължението да бъде посочен източникът, включително името на автора или на изпълнителя, на цитираното произведение или друг закрилян обект. Ако обаче в приложението на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 това име не е посочено, споменатото задължение трябва да се счита за изпълнено, ако е посочен само източникът.

Подписи